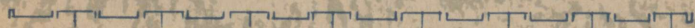
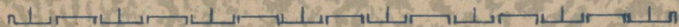

*Fri. R. Kreutzwaldi nim. Eesti MSV Riiklik
Raamatukogu*

Friedebert Tuglas
Kirjanduse soovitusnimestik

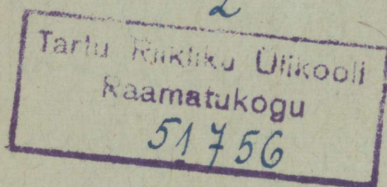

Tallinn
1961

2/51756

Kirjanduse soovitusnimestik "Friedebert Tuglas" on koostatud abiks raamatukogutöötajatele kirjaniku 75.sünniaastapäeva tähistamisel.

Soovitusnimestikus on antud ülevaade F.Tuglase elust ning loomingust ja tähtsamad daatumid. Nimestikku on võetud - nii eesti kui vene keeles - nõukogude ajal ilmunud "Teoste" väljaanded ja eri raamatutena ilmunud tööd, olulisemad artiklid tema kohta ning tööde retsensioonid. Lõpuks on nimestikus esitatud tööde alfabeetiline loetelu.

F. Tuglase elu ja looming

(Daatumid)

1886. 2.märtsil sündis Friedebert Tuglas (endine perekonnanimi kuni 1924 Mikhelson) Tartumaal, Võnnu kihelkonnas Ahja mõisa puusepa Jüri Mikhelsoni pojana.
- 1896-1897 õpib Võrumaal Maaritsa kihelkonnakoolis.
- 1897-1901 õpib Uderna ministeeriumikoolis.
- 1901 ilmub ajakirjas "Lasteleht" jutustus "Siil".
- 1901-1903 õpib Tartu 4-kl. linnakoolis, "valitsuse vastasena" on sunnitud koolist lahkuma. Lõpetab ekster-nina.
- 1903-1904 talvel töötab "Postimehe" talituses raamatupidaja abilisena.
- 1904 astub Treffneri gümnaasiumi. Sandarmivalitsus korraldas ta juures kaks läbiotsimist ja konfiskeeris kõik paberid, illegaalsena ei saanud ta enam keskkoolis õppida.
1905. aasta sündmustest võtab Tuglas aktiivselt osa: ta esineb kõnedega mitmel pool rahvakoosolekutel kirjutab proklamatsioone, tõlgib võitluslaule. 11. dets. tabatakse ta haaranguga illegaalsel Põhja-Eesti tööliissaadikute kongressil "Volta" vabrikus keldris.

- 1906.a. 2.märtsil vabaneb Toompea vanglast. Esimese ise-
seisva raamatuna ilmub jutustus "Hingemaa". Uue
areteerimise eest asub sügisel üksteist aastat
kestvasse maapakku. Elab Peterburis, siis Helsin-
gis, Ahvenamaa saartel ja Pariisis, lühemat aega
Saksamaal, Sveitsis, Itaalias, Hispaanias, Bel-
gias jm. Esimese maailmasõja ajal uuesti Peterbu-
ris, käib salaja kodumaal.
- 1908 ilmub novellikogu "Kahekesi".
- 1913 ilmuvad novellikogud "Liivakell" ja "Õntu taevast"
("Kahekesi" 2.tr.).
- 1914 ilmub esimene kriitiline essee "Juhan Liiv" ja
"Kaks juttu" ("Hingemaa" ja "Hunt").
- 1915 ilmub romaan "Felix Ormusson".
- 1917 saab Tuglas tagasi kodanikuõigused. Detsembris
asub "Postimehe" toimetusse, kus juhib lehe kir-
jandus-kunstilist osa. Ilmub novellikogu "Saatus".
- 1918 tegutseb ajakirjanduse büroos ja töötab Haridus-
ministeeriumis. Ilmub reisikirjeldus "Teekond
Hispaania", kriitiline essee "A.H.Tammsaare" ja
kriitiline novell "Arthur Valdes".
- 1919 asub Tartu, kus toimetab kirjandus-kunstiliste
rühmituste häälekandjaid ("Odamees", "Ilo" (1919-
1921), "Tarapita" (1921-1923)). Võtab osa kirjanik-

- kude organiseerimisest. Ilmub kriitiline essee "Mait Metsanurk", "Kriitika I" ja "Liivakell I" 2.tr.
- 1920 ilmuvad: "Liivakell II" 2.tr., "Õntu taevast" 3.tr., "Felix Ormusson" 2.tr., novellikogu "Raskuse vaim", novellid "Toome helbed", "Suveõõ armastus", "Jumala saar", "Maailma lõpus", kriitilised esseed "Henrik Ibsen" ja William Shakespeare".
- 1921 ilmuvad: "Saatus" 2.tr., novellid "Popi ja Huhuu" ja "Inimsõõjad"; "Marginaalia".
- 1922 ilmub novell "Maailma lõpus". Sõidab Berliini ja Dresdeni. Eesti Kirjanikkude Liidu esimees (aastail 1922-1923, 1925-1927, 1929-1930 ja 1937-1939).
- 1923 ilmub novell "Hingemaa" ja reisikirjeldus "Teekond Hispaania" 2.tr. Ajakirja "Looming" rajaja ja toimetaja aastail 1923-1926.
- 1924 ilmub novell "Poeet ja idiot".
- 1925 ilmub novellide ja miniatuuride kogu "Hingede rändamine" ja kriitiline essee "Eduard Vilde".
- 1926 ilmub "Kriitika II" ja uurimus "Ado Grenzsteini lahumine". Reisib Prantsusmaal, Itaalias ja Austrias. Valitakse Soome Kirjanduse Seltsi kirjavehetajaks liikmeks.

- 1928 valitakse Soome Kirjanike Liidu auliikmeks. Viibib pikemal sõidul Sitsiilias, Põhja-Aafrikas ja Pariisis. Ilmub novell "Popi ja Huhuu" 2.tr. ja reisikirjeldus "Teekond Põhja-Aafrika I"
- 1929 ilmub reisikirjeldus "Teekond Põhja-Aafrika II".
1929.a. alates on Eesti Kirjanduse Seltsi esimees.
- 1930 ilmub "Teekond Põhja-Aafrika III"; revolutsioonimälestuste raamat "Toompea vanglas".
- 1931 ilmub uurimus "Eesti Kirjameeste Seltsi asutamine".
Reisib Skandinaavias ja Kesk-Euroopas.
- 1932 ilmub uurimus "Eesti Kirjameeste Selts".
- 1933 ilmub "Lisandeid Eesti Kirjameeste Seltsi ajaloole".
- 1935 ilmuvad: "Kriitika I" 2.tr., "Kriitika II" 2.tr.,
novell "Hunt" ja "Valimik novelle".
- 1936 ilmuvad arvestuslikud tööd "Kriitika VIII" ja novellivalimik "Kuldne rõngas".
- 1937 valitakse Tuglas Londoni PEN-klubi^{*} auliikmeks.
Ilmub "Väike Illimar" ja "Felix Ormusson" 3.tr.
- 1938 ilmub "Teekond Hispaania" 3.tr. ja "Väike Illimar"
I 2.tr.
- 1939 ilmub "Väike Illimar" II 2.tr.; "Kogutud novellid"
I-II ja "Ühe Norra reisi kroonika" (Anonymuse
varjunime all).

* kirjanike rahvusvaheline organisatsioon

1940 ilmuvad "Kogutud novellid" III ja "Noorusmälestused". Toimetab "Loomingut" aastail 1940-1941.

1941 ilmub "Hingemaa".

1942 ilmub "Kogutud novellid ja väikepalad".

1945 ilmub "Esimene välisreis", "Väike Illimar" 3 tr.

Saab Eesti NSV rahvakirjaniku aunimetuse. Valitakse ENSV TA kirjavahetajaks liikmeks.

1946 ilmub valitud novellide kogu "Elu ja kangastused".

1947 ilmub "Eesti kirjanduse ajalugu. IV. Kriitiline realism."

1948 ilmub "Valitud jutud".

1955 ilmub "Väike Illimar" 4.tr.

1956 ilmuvad "Reisikirjad", "Väike Illimar" 5.tr.

1957 ilmuvad: "Valik novelle ja miniatuure" (8-köitelise "Teoste" kogu 1.köide); "Felix Ormusson. - Valik novelle" (Teosed. 2.k.); "Ühe Norra reisi kroonika".

1958 ilmuvad: "Eesti Kirjameeste Selts" (Teosed. 5.kd.); "Juhan Liiv" (Teosed. 6. kd.).

1959 ilmub "Valik kriitilisi töid (Teosed. 7.kd.).

1960 ilmub "Mälestused" (Teosed. 8.kd.).

1961 ilmub "Reisikirjad" (Teosed. 4.kd.).

Friedebert Tuglase elust ja

loomingust

Esti NSV rahvakirjanik Friedebert Tuglas sündis 2.märtsil 1886. aastal Ahja mõisas puusepa (hiljem aida-mees) pojana. 1895. aastal asus perekond Tamme kõrtsi pidama, 1897. aastal sai Mihkelsonist Kirepi mõisa karjaravitseja. Kooliteed alustas Tuglas Maaritsa kihelkonnakoolis ja jätkas seda Uderna ministriumikoolis.

15-aastaselt (1901.a. alguses) asus Tuglas koos vanematega Tartu, kus jätkas õpinguid linnakoolis. 1905. aasta revolutsiooni eelsed meeledud haaravad ka Tuglase ja 17-aastase noormehena on ta sunnitud lahkuma linnakooli viimasest klassist kui "valitsuse vastane". Kooli lõpetab ta eksternina.

Esimese teenistuskoha leiab Tuglas "Postimehe" talituses raamatupidaja August Kitzbergi abilisena. Peaaegu aasta on ta kontoritööl, tehes samal ajal ajalehele kaastööd - moraliseerivaid lühijutte, päevakajalisi vesteid, tundeküllaseid laaste.

1904. aasta sügisel jätkas Tuglas õpinguid Treffneri gümnaasiumis. Samal ajal satub revolutsioonilis-sotsialistlike ideede mõjupiirkonda, teeb läbi propagandakursuse ja võtab osa põrandaalusest tööst. Esineb laialdaselt rändava agitaatorina, kutsudes rahvast üles tsaari-

võimu, härraste kiriku ja mõisate vägivald vastu. Ühtlasi valmistab ta ette poolkonspiratiivse "Noor-Eesti" esimest albumit. Revolutsioon kisub Tuglase jäägitult kaasa, temast saab põrandaaluse Venemaa Sotsiaaldemokraatliku Töölispartei liige. 1905.a. algul sattus ta "kahtlaste" nimekirja, 18.juulil anti tema areteerimise käsk. Tuglas varjab end mitmel pool, suuremalt jaolt Valgas. Revolutsiooni haripunkti lähenedes käib rahvakoosolekuid läbi viimas ja kõnelemas, kirjutab proklamatsioone, vesteid, tõlgib võitluslaule ("Julgesti, vennad nüüd tööle"; Gorki "Tormilind").

11. dets. 1905.a. areteeritakse Tuglas "Volta" vabriku keldris peetud valdade töölissaadikute salajasel koosolekul. Juhuslike asjaolude tõttu vabaneb ta Toompea vanglast 2.märtsil 1906. Siit peale algab Tuglase 11-aastane pagulaselu ja põgenemine jälitamise eest, sest kogutud süüdistusmaterjalid oleksid toonud talle sunnitöö.

Pagulasteekond algab Soomest, kus ta elab peamiselt Helsingis, suved Ahvenamaal. Varjab end ka Peterburis ja käib salaja Eestis. 1909. aastal sõidab ta Pariisi, on seal üldse viis talve, elab ka Itaalias ja Hispaanias ning mujal Lääne-Euroopas.

Tuglase kirjanikutee algab harukordselt vara. Esimeseks trükitud teoseks on 15-aastase kirjamehe jutustus "Siil" (ajakirjas "Lasteleht", 1901, nr.11). 1903. aastal ilmub "Lindas" "Hunt", mis on realistlik, rahvalikust huumorist kantud küla jutt, kus naerdakse välja ebausk,

usklikkust ja külaelu pimedust. Hea olustikukujutus, rahvalikud tüübid ja hoogsalt arenev sündmustik on teinud selle, ühe eesti parema humoristliku jutu väga populaarseks.

Selle perioodi parimad teosed on veel realistlik-idülliline külaelupilt "Ema viis hälli heinamaale" (1904), humoristlik, keelekandmist, egoismi ja libekeelsust välja-naerev monoloog "Kõhutäis" (1903), pildike kevadväsimuses koolipoisist "Kevad" (1903).

Meie kirjanduse üks kõige haaravamaid 1905. aasta revolutsiooni peegeldusi on jutustus "Hingemaa" (1906). Seda kannab põlev revolutsioonimeeleolu, tagasihoidmatu viha ülekohtu ja ekspluateerimise vastu. Kandimehe elu kirjeldus avab kogu rahva elu viletsuse. Esmakordselt eesti kirjanduses kujutatakse siin revolutsionääri sündi ka haridustöö pinnalt. Rahvast ei näidata kannatavana, vaid oma õiguste ja vaba tuleviku eest võitlevana. Revolutsioon on ainus õiguse jaluleseadja - see on novelli läbiv idee.

Revolutsiooni-eelsete allegooriarikaste teoste traditsioone jätkab V.Korolenko novelli "Mets mühab" ideelisel tõukel loodud "Jumala saar" (1907). See ei peegelda küll vahetult kaasaja võitlusi, kuid teoses valitsev tunne on võitlev ja mässuline. Mõisavastane rahutus kasvab mässuks ka jumala vastu, sest maise ja taevase võimu vahel ei näi olevat mingit vahet. Jutustuse paatos on võrreldav selle mässulise tundega, mis valitses talu-

poegade ülestõusudes ja mõisate põletamisel.

Ainuvõimalikku teed - minna koos revolutsiooniga - näitab novell "Oma päikese poole" (1905). Revolutsiooni meeoleolud kannavad ka miniatuure "Talvine tuul" (1905) ja "Igavesest ajast igavesti" (1906).

Kõrgeima ja mõjuvama kunstilise väljenduse leidis noore Tuglase revolutsiooniline romantika poeemis "Meri", mis on loodud 1906. aasta algul Toompea vanglas Gorki revolutsioonihümnib "Tormilind" innustusel. Üleskutseks võitluse jätkamisele on sugestiivne lõvusega kirjutatud "Kätkilaul" (1906), kus ema laulab lapsele: kui suureks saad, teed isa võllapuust oda, sest orjikke ei pääse võitluseta. Võitlusmeeleolu kannab ka proosaluuletust "Kolgata teel" (1907).

Tuglase eemaldumine realismist ja revolutsioonilisest romantikast langeb kokku revolutsiooni taandumise ja reaktsiooni pealetungiga. Rasked maapäo-aastad, alatine põgenemine jälitamise eest, üksindus ja kodutus, rahapuudus ja alatoitus teevad oma töö. Tuglas alistas impressionismi ja sümbolismi mõjudele. Elukauge fantastika, fataalsuse-tunne, pessimism, elutühisuse tajus, masendus ja süngus avalduvad novellikogudes "Õhtu taevas" (1917), "Saatus" (1920), "Raskuse vaim" (1920), "Hingede rändamine" (1925). Samasse perioodi kuulub ka romaan "Felix Ormusson" (1915), mille kohta autor ise kirjutab: "Ma ju tahtsingi kirjutada vaid mingit mõtte- ja tundeelulist paroodiat, jälgides ühe

mentaliteedi ning ellusuhtumise pankrotti" (Kirjanduse sirvilauad 1959. Tln., 1959, lk. 465-466).

Ka vaadeldavast uusromantismi perioodist, mida võib tinglikult tähistada aastatega 1907-1925, võib esile tõsta rea töid. Nii viib "Kuldne rõngas (1916) tühise ja näruse olemise hukkamõistmiseni - see, kes ei ela kaas-inimestele, on surnud ühiskonna jaoks. Novellis "Inimese vari" (1919) näeme seda õudu ja süngust, mida sõda toob inimestele. Allegooriline novell "Kangastus" (1917) viib küll muinasjutumaale, kuid siin kajastub klassivõitlus ja saarerahva revolutsioon ülestõusus oma rõhujate vastu. Optimistlikust meeleolust on kantud ka proosaluuletus "Lembitu" (1917), milles taastub usk inimesesse, tema tahtesse, võimeisse.

F. Tuglase tegevuse raskuspunkt kodanlikus Eestis langeb kirjanduskriitika ja -teaduse valdkonda. Silmapaistev on F. Tuglas selle poolest, et ta suhtus kirjanduskriitilisse töösse kui kunstisse, nagu omaette kirjanduslikku žanrisse. Üksikud uurimused ilmusid "Kriitika" kaheksas köites, eriraamatuna "Eesti Kirjameeste Selts".

Tagasipöördumiseks realismi on Tuglase ja eesti kirjanduse paremaid teoseid, memuaariline "Ühe lapsepõlve lugu", romaan "Väike Illimar", mis suuremõlaselt kujutab väikese kangelase psühholoogiat, annab võrretuid olustiku- ja looduspilte. Tuglas võttis unesele ülesandeks kujutada: "Nii lihtsalt, iseenesest mõistetavalt, realistlikult kui vähegi võimalik. Isegi huumorit ainult nii

palju, kui see võrsub asjade eneste olemusest ega mitte eesmärgina omaette."

Silmapaistvalt on F. Tuglas edasi arendanud ka eesti kunstipärast reisikirjeldust teostes "Teekond Hispaania" (1918), "Teekond Põhja-Aafrika" (1928-1930), "Ühe Norra reisi kroonika (1939), "Esimene välisreis" (1945). Samuti on talt ilmunud mälestusi raamatutes "Toompea vanglas" (1930), "Noorusmälestused" (1940), "Mälestused" (1960).

Ühtaegu on F. Tuglas esinenud viljakalt ilukirjanduse tõlkijana - A. Kivi "Seitse venda" ja "Nõmme kingsepä" ja A. Kalda teosed, A. Tšehhovi "Valitud novellid", M. Gorki "Artamonovite ettevõtte" jt. A. Tolstoi "Peeter Esimene" ja palju muud.

1946.a. anti F. Tuglasele Eesti NSV rahvakirjaniku nimetus. Samal aastal valiti ta Eesti NSV Teaduste Akadeemia korrespondeerivaks liikmeks.

Viimasel ajal töötab ta oma 1957.a. ilmuma hakanud "Teoste" redigeerimisel.

F. Tuglase tööd

"Raamat pole mingi ime, mis tekiks iseenesest ja oleks olemas ainult enese jaoks. Temasse on peidetud palju inimlikku annet ja oskust, mille kulutamine oleks mõttetu, kui seda keegi ei kasutaks oma elule vajaliku lisana."

F.Tuglas.Teosed.7.kd.,
lk.96.

Tuglas, F. Teosed. 1.-2, 4-8. Tln., ERK, 1957-1961.

1.kd. Valik novelle ja miniatuure. 1957. Illustr. M. Laarman. 364 lk., illustr.; 1 leht portr.

Bibliogr. andmed lk. 356-361.

Sisu: Novellid: Oma päikese poole. - Hingemaa. - Kangastus. - Vabadus ja surm. - Põgenemine. - Inimese vari. - Merineitsi. - Popi ja Huhuu. - Inimesesõjad. - Toomehelbed. - Suveõõ armastus. - Armastuskiri. - Ema viis hälli heinamaale. - Siil. - Hunt. - Kõhutäis. - Kevad. - Viha. - Viikingite veri. - Teadmisjanu.

Miniatuurid: Vaene Lelian. - Kontsert. - Nimetu. - Must laev. - Igavesest ajast igavesti. - Talvine tuul. - Meri. - Kätkilaul. - Kolgata teel. - Muredemaa. - Maantee ääres. - Õisi mõtisklusi. - Lembitu. - Tuhat aastat. - Mõttepäevikust.

2.kd. Felix Ormusson. - Valik novelle. Illustr. M.Laarman. 1957. 471 lk., illustr.; 1 leht portr.

Bibliogr. andmed lk. 467-469.

Sisu: Felix Ormusson. - Jumala saar. - Poeet ja idiot. - Õhk täis on kirge. - Maaailma lõpus. - Kuldne rõngas. - Keiserlik kokk. - Viime tervitus. - Ühe Norra reisi kroonika.

4.kd. Reisikirjad. Illustr. M.Laarman. 1961. 600 lk., illustr.

Sisu: Teekond Hispaania. - Teekond Põhja-Aafrika.

5.kd. Eesti Kirjameeste Selts. Tegevusolud. Tegelased. Tegevus. Illustr. M.Laarman. 2 tr. 1958. 456 lk., illustr.

6.kd. Juhan Liiv. Elu ja looming. Illustr. M.Laarman. 1958. 480 lk., illustr.

7.kd. Valik kriitilisi töid. 1959. 648 lk.; 1 leht portr.

Bibliogr. andmeid lk. 637-640.

Isikunimede register lk. 641-646.

Sisu: William Shakespeare. - Henrik Ibsen. - Juhani Aho. - Meie kirjanduse ühisharrastusest. - Eesti raamatu arengust. - Kirjanduslik stiil. - "Lembitu". - Kõne Koidulast. - "Säärase mulgi" sünniloost. - Ado Reinvald. - Eduard Vilde. - Ernst Sörgava. - Realismiajastu luuletajaid. - Kaks uudisleidu Juhan Liivist. - Lahtine kiri Eduard Vildele. - Isiklikku Juhan Sütistest. - Ants Laikmaa seltsis. - Mälestusi Konrad Mäest. - Viis arvustust (E.Vilde. Mäeküla piimamees. - A.H.Tammsaare. Elu

ja armastus. - M.Metsanurk. Ümera jõel. - O.Luts. Ladina köök. - G.Suits. Ohvrisuits/. - Viis vestet /Vanaisad vaadis. - Eitamishõunik ja revolutsionäär. - Üks kirjanduslik koosolek.-Eitamispühhoos. - Rahvalik ja rahvuslik./ - Marginaalia. Mõtteid ja meeleeolusid /150/.

8.kd. Mälestused. /Autori eessõna:/ lk. 7-8. Illustr. M. Laarman. 1960. 534 lk., illustr.; 1 leht portr.

Sisu: Noorusmälestusi. - Pagulasaastaid.

Tuglas, F. Elu ja kangastused. Valitud novellid ja miniatuurid. Illustr. M.Laarman. Tln., "Ilukirjandus ja Kunst", 1946. 320 lk., illustr.

Novellid: Hingemaa. - Vabadus ja surm. - Kangastus. - Inimese vari. - Merineitsi. - Popi ja Huhuu. - Inimesesõjad. - Toome helbed. - Suveõõ armastus. - Armastuskiiri. - Hunt. - Ema viis hälli heinamaale. - Viikingite veri. - Teadmisanu.

Miniatuurid: Vaene Lelian. - Kontsert. - Eoseid. - Nimetu. - Must laev. - Igavesest ajast igavesti. - Talvine tuul. - Meri. - Kätkilaul. - Kolgata teel. - Muredemaa. - Maantee ääres. - Õisi mõtisklusi. - Lembitu. - Võidulaul. - Tuhat aastat.

Tuglas, F. Valitud jutud. Tln., "Ilukirjandus ja Kunst", 1948. 108 lk.

Sisu: Hingemaa. - Hunt. - Ema viis hälli heinamaale. - Kevad. - Maruhärg. - Viha. - Meri.

Tuglas, F. Hingemaa. Jutt sellest, et inimene pole jânes, kes elab haavakoorest, ja et maakera on tõesti raske. Illustr. P.Liivak. Jârelsõna: F.Tuglas. Tln., "Pedagoogiline Kirjandus", 1941. 46 lk., illustr. (Põimusari nr.1.)

Tuglas, F. Noorusmälestused. Trt., "Ilukirjandus ja Kunst", 1940. 272 lk.; 6 lehte illustr.

Tuglas, F. Esimene välisreis. Pagulasmälestusi Prantsusmaalt ja Itaaliast 1909-1910. /Autori eessõna, lk. 5-6/. Tln., "Ilukirjandus ja Kunst", 1945. 170 lk.

Tuglas, F. Reisikirjad. Esimene välisreis. - Teekond Hispaania. - Teekond Põhja-Aafrika. Tln., ERK, 1956. 439 lk.

Tuglas, F. Väike Illimar. Ühe lapseõlve lugu. Illustr. H.Mugasto ja A.Laigo. 5.tr. Tln., ERK, 1956. 364 lk., illustr.

Ilmus ka 1945 ja 1955.

Tuglas, F. Ühe Norra reisi kroonika, kus sees on lugeda selle maa rahvast, linnadest ja mägedest ning muist imevârseist asjadest, mis selle reisi peal nähtud ja kuulnud. Hulga piltidega ära seletatud A.Johani. Tln., Ajalehtede-Ajakirjade Kirjastus, 1957. 50 lk., illustr. ("Loomingu" raamatukogu. Nr.3.)

Kirjandust F.Tuglase elu ja loomingu
kohta

Andresen, N. Friedebert Tuglase kirjandusliku täisealisuse algusest. - "Keel ja Kirjandus", 1960, nr.8, lk. 461-470.

Andresen, N. Noore Tuglase kunstiline täisealisus. - "Looming", 1960, nr.9, lk. 1415-1428.

Rommelgas, L. Vaidlusi iseenda ja teistega Tuglase 70.sünnipäeva puhul. - "Looming", 1956, nr. 3, lk. 328-342.

Jürna, M. Friedebert Tuglas. Kirjaniku seitsmekümnenda sünnipäeva puhul. - "Noorte Hääl", 1956, 2.märts.

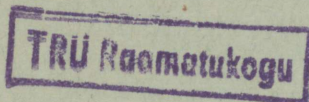
Treier, E. Friedebert Tuglas. Kirjaniku 70.sünnipäeva puhul. - "Rahva Hääl", 1956, 2.märts.

Friedebert Tuglase 70.sünnipäeva puhul. - "Sirp ja Vasar", 1956, 2.märts.

Peep, H. Ühe sõnameistri tee algult. - "Edasi", 1956, 4.märts.

Rummo, P. Friedebert Tuglas 60-aastane. /Ajal. "Rahva Hääl", 1946./ - Rmt.: Rummo, P. Turistina seitsmendas suurriigis. Tln., 1959, lk. 49-51.

Suits, G. Friedebert Tuglas. - Rmt.: Suits, G. Luuletused. Tln., 1959, lk. 190.

Retsensioonid üksikute teoste kohta

"Felix Ormusson" (Teosed. 2.kd.)

Kärner, J. Felix Ormusson ja vana Aadam. - Rmt.: Kärner, J. Lehed tuulde. Tln., 1958, lk. 216-222.

"Eesti Kirjameeste Selts" (Teosed. 5.kd.)

Põldmäe, R. Peatükk rahvusliku liikumise ajaloost.
- "Keel ja Kirjandus", 1959, nr.1, lk. 57-61.
Siilivask, K. - "Looming", 1959, nr.1, lk. 148-151.

"Juhan Liiv" (Teosed. 6.kd.)

Alttoa, V. Juhan Liivi monograafia uus trükk. -
"Keel ja Kirjandus", 1959, nr.2, lk. 119-121.
Vinkel, A. - "Looming", 1959, nr.4, lk. 626-630.

"Valik kriitilisi töid" (Teosed. 7.kd.)

Puhvel, H. Mõttemõlgutusi kriitikaraamatu juures.
- "Keel ja Kirjandus", 1960, nr.1, lk. 57-60.

"Mälestused" (Teosed. 8.kd.)

Alttoa, V. Raamat sajandi alguse kultuurielust.
- "Looming", 1960, nr.8, lk. 1268-1274.

"Reisikirjad"

Sirge, R. Vana reisiraamatu uuest väljaandest. -
"Looming", 1956, nr.8, lk. 2086-2088.

"Väike Illimar"

Kangur, I. Ühe lapsepõlve lugu. Fr. Tuglase "Väikese Illimari" uue trüki puhul. - "Õhtuleht", 1955, 31. mai.

Kangur, I. Ühe lapsepõlve röömudest ja muredest. - "Pioneer", 1955, nr.7, lk. 29.

Lepik, E. Ühest lapsepõlve loost. - "Looming", 1955, nr.9, lk. 1143-1146.

Siimisker, H. Pilk väikese Illimari maailma. - "Edasi", 1955, 10.juuli.

Литература на русском языке

Туглас, Ф. Золотой обруч. Рассказы. Воспоминания. Заметки. /Пер. с эстон. Л.П.Тоом и Л.В.Тоом/. Таллин, Эстгосиздат, 1961. 467 стр.; 1 л. портр.

Содерж.: Душевный надел.- Любовь летней ночи.- Лесточки черемухи.- Свобода и смерть.- Попи и Хухуу.- Золотой обруч.- Тень человека.- Жажда знания.- Злоба.- Загадка одной жизни.- Прощальный привет.- Кровь викингов.- Любовное письмо.- Бегство.- Царский повар.- Первое заграничное путешествие.- Мысли и настроения.- Фридеберт Туглас. Статья Л.Реммельгаса.

Туглас, Ф. Маленький Иллимар. История одного детства. Перевод с эстон. Л.Тоом. М., Гослитиздат, 1959. 415 стр. с илл.

х х

х

Фридеберт Туглас. /Биографическая справка/. - В кн.: Писатели Советской Эстонии. Таллин, 1956, стр. 218-221.

Реммельгас, Л. Спор с самим собой и с другими в связи с семидесятилетием Ф.Тугласа.- В кн.: Об эстонской литературе. Таллин, 1956, стр. 285-319.

Пяль, Э. Фридеберт Туглас. К 70-летию со дня рождения.- "Сов. Эст.", 1956, 2 февр.

Реммельгас, А. Фридеберт Туглас. /Послесловие. Пер. М.Кулишовой/.- В кн.: Туглас, Фр. Золотой обруч. Таллин, 1961, стр. 448-466.

Божич, Л. В гостях у старейших писателей ЭССР. /Интервью с нар. писателем Эстон. ССР. Ф.Тугласом и заслуж. писателем Эстон. ССР Э.Крустеном./ - "Сов.Эстония", 1959, 15 апр.

Берзер, А. Иллимар познает мир... /О произведении Ф. Тугласа "Маленький Иллимар"./ - "Дружба народов", 1957, № 9, стр. 208-210.

Вигдорова, Ф. Мир, увиденный впервые. /О произведе-
нии Ф.Тугласа "Маленький Иллимар"./ - "Новый мир", 1957,
№ 9, стр. 271-272.

Nimestikus esitatud F. Tuulase tööde
alfabeetiline register

Ado Reinvald	14
Ants Laikmaa seltsis	14
Armastuskiri	13,15
Eduard Vilde	14
Esti Kirjameeste Selts	14
Esti raamatu arengust	14
Eitamishõunik ja revolutsionäär	15
Eitamispühhoos	15
Elu ja kangastused	15
Ema viis hälli heinamaale	13,15
Eoseid	15
Ernst Särgava	14
Esimene välisreis	16
Felix Ormusson	14
Henrik Ibsen	14
Hingemaa	13,15,16
Hunt	13,15
Igavesest ajast igavesti	13,15
Inimese vari	13,15

Inimesesõõjad	13,15
Isiklikku Juhan Sütistest	14
Juhan Liiv	14
Juhani Aho	14
Jumala saar	14
Kaks uudisleidu Juhan Liivist	14
Kangastus	13,15
Keiserlik kokk	14
Kevad	13
Kirjanduslik stiil	14
Kolgata teel	13,15
Kontsert	13,15
Kuldne rõngas	14
Kõhutäis	13
Kõne Koidulast	14
Kätkilaul	13,15
Lahtine kiri Eduard Vildele	14
Lembitu	13,15
"Lembitu"	14
Luts, O. Ladina köök	15
Maa ilma lõpus	14
Maantee ääres	13,15
Marginaalia	15
Maruhärg	15

Meie kirjanduse ühisharrastusest	14
Meri	13,15
Merineitsi	13,15
Metsanurk, M. Ümera jõel	15
Muredena	13,15
Must laev	13,15
Mõttepäevikust	13
Mälestused	15
Mälestusi Konrad Mäest	14
Nimetu	13,15
Noorusmälestused	16
Noorusmälestusi	15
Oma päikese poole	13
Pagulasaastaid	15
Poet ja idiot	14
Popi ja Huhuu	13,15
Põgenemine	13
Rahvalik ja rahvuslik	15
Realismiajastu luuletajaid	14
Reisikirjad	14,16
Sill	13
Suits, G. Ohvrisuits	15
Suveõõ armastus	13,15
"Säärase mulgi" sünniloost	14
Talvine tuul	13,15
Tammsaare, A.H. Elu ja armastus	14
Teekond Hispaania	14

Teekond Põhja-Aafrika	14
Teadmisjalu	13,15
Toome helbed	13,15
Tuhat aastat	13,15
Vabadus ja surm	13,15
Vaene Lelian	13,15
Vanaisad vaadis	15
Valik novelle ja miniatuure	13
Viikingite veri	13, 15
Viimne tervitus	14
Viis arvustust: E.Vilde. Mäeküla piima- mees. - A.H.Tammsaare. Elu ja ar- mastus. - M.Metsanurk. Umera jõel. - O.Luts. Ladina köök. - G.Suits. Ohvrisuits	14
Viis vestet	15
Viha	13,15
Vilde, E. Mäeküla piimamees	14
William Shakespeare	14
Võidulaul	15
Väike Illimar	16
Õhk täis on kirge	14
Üisi mõtisklusi	13,15
Ühe Norra reisi kroonika	14,15
Üks kirjanduslik koosolek	15

Перечень произведений Ф.Тугласа на русском языке, включенных в указатель

Бегство	20
Душевный надел	"
Капда знания	"
Загадка одной жизни	"
Злоба	"
Золотой обруч	"
Кровь викингов	"
Лепестки черемухи	"
Любовное письмо	"
Любовь летней ночи	"
Маленький Иллимар	"
Мысли и настроения	"
Первое заграничное путешествие	"
Попи и Хухуу	"
Прощальный привет	"
Свобода и смерть	"
Тень человека	"
Царский повар	"

Sisukord

F. Tuglase elu ja looming (Daatumid) . . .	lk. 2
Friedebert Tuglase elust ja loomingust . .	lk. 7
F. Tuglase tööd	lk.13
Kirjandust F. Tuglase elu ja loomingu kohta	lk.17
Retsensioonid üksikute teoste kohta. .	lk.18
Литература на русском языке	стр.20
Nimestikus esitatud F. Tuglase tööde al- faabetilise register	lk.22
Перечень произведений Ф. Тугласа на русс- ком языке, включенных в указатель	стр.26

Koostaja

V.Kabur

Vastutav toimetaja

R.Aare

На эстонском языке

Фридеберт Туглас

Рекомендательный указатель литературы

Tiraaž 1500. Tellimise nr.1

Fr.R. Kreutzwaldi nim. Eesti NSV
Riikliku Raamatukogu rotaprint 1961

Sisustus

A-23623

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00366677 5